

Utlåtande 2011: RIII (Dnr 311-2588/2010)

**Detaljplan för område vid Strömkajen m.m., del av
Norrmalm 3:42 och 3:43 Södra Blasieholmen, Norrmalm,
Dp 2006-09471-54**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Detaljplan för område vid Strömkajen m.m., del av Norrmalm 3:42 och
3:43 Södra Blasieholmen, Norrmalm, Dp 2006-09471-54, antas.

Föredragande borgarrådet Regina Kevius anför följande.

Ärendet

Planförslaget innebär att de två befintliga byggnaderna rivs och tre nya byggnader föreslås uppföras längs kajen. De nya byggnaderna placeras för att underlätta för gående och de köbildningar som uppstår vid biljettförsäljning samt för att bibehålla siktlinjer från närliggande gator ner mot Saltsjön. En ny, tredje byggnad, innehållande varulager, miljöstation samt de två nya funktionerna kiosk och utsiktstrappa placeras längre söderut ut på kajen innan Nationalmuseum. Gestaltningen av byggnaderna bygger dels på funktionskrav, dels på stadsbyggnadskontorets vilja att ge platsen en samtida och i dignitet likvärdig arkitektur som den Blasieholmen uppvisar. Till planen hör ett gestaltungsprogram, vars syfte är att säkerställa stadens och hamnens intentioner och vara ledande vid utformning, möblering, markbeläggning, skyltning på och i anslutning till kajen.

För att påskynda genomförandet av projektet delades detaljplanen i två, en för teknik och sänkning av kajen och en för nya byggrätter och gestaltning av

marken. Den första planen för kajens sänkning som vann laga kraft i januari 2009 kommer vid denna plans antagande att släckas ut.

Efter att stadsbyggnadsnämnden antagit planen den 20 maj 2010 har Länsstyrelsen den 17 september 2010 upphävt planen på grund av formaliafel. Länsstyrelsen hänvisar till att detaljplanen är av principiell betydelse, planen borde antagits av kommunfullmäktige.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsnämnden.

Mina synpunkter

Strömkajen är främst en brukskaj för skärgårdens båttrafik. Upprustningen av kajen sker därför i första hand utifrån hamnverksamhetens behov. Det är visserligen mindre önskvärt att bygga ut kajen två meter i Norrström, men det vägs upp av de förbättringar som därmed kan genomföras.

Denna detaljplan syftar således till att förbättra ytorna på Strömkajen för båtresenärer, gående, platser för vistelse och att möjliggöra en modernisering av kajens funktioner. Omdaningens görs med höga krav på tillgänglighet och att säkerställa funktionella lokaler åt båttrafiken. Dessutom görs denna vattennära del av innerstaden mer attraktiv för en större allmänhet, vilket är positivt. Gestaltningen av byggnader föreslås få ett samtida uttryck, medvetet och ambitiöst utformat för bli ett positivt tillskott till innerstadens stadsmiljö.

Detaljplanen antogs av stadsbyggnadsnämnden den 20 maj 2010. Länsstyrelsens upphävande av planen motiveras av att planen är av sådan principiell betydelse att det inte faller inom stadsbyggnadsnämndens delegation att fatta beslut om antagande, utan att det fordrar beslut i kommunfullmäktige. Jag föreslår därför att kommunfullmäktige härmed antar detaljplanen i likhet med stadsbyggnadsnämndens tidigare beslut.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Planbeskrivning
3. Utställningsutlåtande
4. Gestaltningssprogram
5. Remiss och samrådsredogörelse
6. Genomförandebeskrivning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Detaljplan för område vid Strömkajen m.m., del av Norrmalm 3:42 och 3:43 Södra Blasieholmen, Norrmalm, Dp 2006-09471-54, antas.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Regina Kevius

Ylva Tengblad

ÄRENDET

Planförslaget innebär att de två befintliga byggnaderna rivs och tre nya byggnader föreslås uppföras längs kajen. De nya byggnaderna placeras för att underlätta för gående och de köbildningar som uppstår vid biljettförsäljning samt att bibehålla siktlinjer från närliggande gator ner mot Saltsjön. En ny, tredje byggnad, innehållande varulager, miljöstation samt de två nya funktionerna kiosk och utsiktstrappa placeras längre söderut ut på kajen innan Nationalmuseum. Gestaltningen av byggnaderna bygger dels på funktionskrav, dels på stadsbyggnadskontorets vilja att ge platsen en samtida och i dignitet likvärdig arkitektur som den Blasieholmen uppvisar. Till planen hör ett gestaltungsprogram, vars syfte är att säkerställa stadens och hamnens intentioner och vara ledande vid utformning, möblering, markbeläggning, skyltning på och i anslutning till kajen.

För att påskynda genomförandet av projektet delades detaljplanen i två, en för teknik och sänkning av kajen och en för nya byggrätter och gestaltning av marken. Den första planen för kajens sänkning som vann laga kraft i januari 2009 kommer vid denna plans antagande att släckas ut.

Efter att stadsbyggnadsnämnden antagit planen den 20 maj 2010 har Länsstyrelsen den 17 september 2010 upphävt planen på grund av formaliafel. Länsstyrelsen hänvisar till att detaljplanen är av principiell betydelse, planen borde antagits av kommunfullmäktige.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2010 att godkänna förslaget till detaljplan och överlämna det till kommunfullmäktige för antagande.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller (MP), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Planförslaget innebär att de två befintliga byggnaderna rivs och tre nya byggnader föreslås uppföras längs kajen. De nya byggnaderna placeras för att underlätta för gående och de köbildningar som uppstår vid biljettförsäljning samt att bibehålla siktlinjer från närliggande gator ner mot Saltsjön. En ny tredje byggnad, innehållande varulager,

miljöstation samt två nya funktionerna kiosk och utsiktstrappa placeras längre söderut ut på kajen innan Nationalmuseum. Gestaltningen av byggnaderna bygger dels på funktionskrav dels på stadsbyggnadskontorets vilja att ge platsen ett samtida och i dignitet likvärdig arkitektur som den Blasieholmen uppvisar. Till planen hör ett gestaltungsprogram vars syfte är att säkerställa stadens och hamnens intentioner och vara ledande vid utformning, möblering, markbeläggning, skyltning på och i anslutning till kajen.

För att påskynda genomförandet av projektet delades detaljplanen i två, en för teknik och sänkning av kajen och en för nya byggrätter och gestaltning av marken. Den första planen för kajens sänkning som vann laga kraft i januari 2009 kommer vid denna plans antagande att släckas ut.

Efter att stadsbyggnadsnämnden antagit planen den 20 maj 2010 har Länsstyrelsen den 17 september upphävt planen på grund av formaliafel. Länsstyrelsen hänvisar till att detaljplanen är av principiell betydelse, planen borde antagits av kommunfullmäktige.

Utlåtande

Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden beslutade att påbörja ett planarbete för Strömkajen den 17 augusti 2006. Planen omfattade både en sänkning och teknisk upprustning av kajen samt ett förslag till en ny gestaltning. För att påskynda genomförandet delades planen i två, en för teknik och sänkning av kajen och en för nya byggrätter och gestaltning av marken. Den första planen, för teknik och sänkning av kaj, vann laga kraft den 8 januari 2009. Denna plan, den andra för byggrätter och gestaltning, innefattar den tidigare planen och kommer vid ett antagande att släcka ut den första planen.

Efter att stadsbyggnadsnämnden antagit planen den 20 maj 2010 har Länsstyrelsen den 17 september upphävt planen på grund av formaliafel. Länsstyrelsen hänvisar till att detaljplanen har principiell betydelse; platsen ligger i ett känsligt område i innerstan, stadens front mot vattnet är av riksintresse för kulturmiljövården samt angöringstrappan till Nationalmuseum är av stort värde då museet är ett statligt byggnadsminne. Man menar att kommunfullmäktige inte kunnat delegera beslutanderätten, detaljplanen borde antagits av kommunfullmäktige.

Planförslaget

Planområdet omfattar delar av Södra Blasieholmshamnen, och Strömkajen och delar av Norrström. De två befintliga byggnaderna för Strömmabolaget och Waxholmsbolaget rivs och tre nya byggnader uppförs på kajen. De två nya terminalbyggnaderna är något förskjutna i förhållande till dagens placering för att underlätta för gående och de köbildningar som uppstår vid biljettförsäljning till båtarna samt för att bibehålla siktlinjer från närliggande gator ner mot Saltsjön. Byggnaderna samlar de funktioner som är nödvändiga för verksamheten såsom biljettförsäljning, vänthall, varulager, försäljning och toaletter. En tredje byggnad, innehållande varulager, miljöstation samt de två nya funktionerna kiosk och utsiktstrappa placeras längre söderut ut på kajen för att skapa bästa logistik till och från båtarna. Gestaltningen av byggnaderna bygger dels på funktionskrav dels på stadsbyggnadskontorets vilja att ge platsen ett samtida och i

dignitet likvärdig arkitektur som den Blasieholmen uppvisar.

Till planen hör ett gestaltungsprogram. Programmets syfte är att säkerställa stadens och hamnens intentioner och vara ledande vid utformning, möblering, markbeläggning, skyltning på och i anslutning till kajen i samband med bygglovsansökan, upplåtelse- och annan tillståndsansökan.

Planförslagets vy från Strömbrons norra fäste mot Grand hotell.

Synpunkter inkomna under samråd och utställning

Inkomna synpunkter under samråd- och utställning har främst rört kritik mot att kajen flyttas ut två meter, att gestaltningen av byggnaderna och markbeläggningen är fel och bör omarbetas samt att situationen för buss- och biltrafiken är svår och måste förbättras.

Kritik mot Strömkajens utbyggnad

Kontoret anser att Strömkajen främst är en brukskaj för skärgårdens båttrafik och ser därför upprustningen av kajen som nödvändig för att möta behovet av ytor för hamnverksamheten och folkströmmarna till och från Skeppsholmen. Att bygga ut kajen två meter i Norrströms vattenrum är inte önskvärt men vägs upp av de förbättringar som kan genomföras. Frågan har avhandlats i detaljplan 2008–04608-54, laga kraft den 8 januari 2009.

Kritik mot byggnadernas utformning och kajen markbeläggning

Kontoret anser att utformningen och placering av byggnaderna är mycket medvetet och ambitiöst utformade och kommer att bli ett positivt tillskott. Utformningen av kajens markbeläggning styrs i hög grad av kraven på god tillgänglighet med krav på släta hållar och skillnader i material för att tydliggöra gränser och stråk. Förslaget följer stadens riktlinjer ”Stockholm - en stad för alla” men anpassningar har gjorts vad gäller kontrastmarkeringar och möbleringar för att tillgodose kulturvärdena.

Kritik mot trafikutformningen

Blasieholmen ligger i ett centralt läge i staden med många publikdragande verksamheter vilket gör trafiken Stallgatan och Blasieholmshamnen ansträngd. Det är idag inte tillåtet med vänstersväng vid Stallgatan då trafikkontoret bedömt det som trafik-

farligt eftersom det är mycket folk som går över övergångstället och cyklar som passerar förutom biltrafiken. Platsens begränsning gör att vänstersväng fortsättningsvis inte kommer att tillåtas.

Krav på mer detaljerad redovisning av föreslagen trafikutformning kan inte tillgodoses i detaljplanen men kommer att kunna redovisas vid framtagande av förfrågningsunderlag för upphandling av genomförande av Strömkajens och Stallgatans ytor. Statens fastighetsverk kräver på annan plats för cirkulationsplats eftersom de tar bort deras handikappplatser alternativt ny placering av platser kan hanteras i samma process utav Trafikkontoret och behöver inte styras av detaljplanen.

Synpunkter inkomna under samråd och utställningen som ej tillgodosetts

Grand Hôtel önskar en precisering vad gäller skyltning, parkering, belysning, placering av träd, mm. *Statens fastighetsverk* och *Skönhetsrådet* anser att kajens återuppbyggnad ska behandlas som ett restaureringsprojekt och att byggnaderna och markbeläggningen ska omarbetas. *Handelsbanken* vill ha ledningsrätt och servitutsområde för bankens sjövattpumpsanläggning. *Handikapprådet* anser att gestaltungsprogrammet inte följer stadens utemiljöprogram för möbleringen av hamnområdet. *Strömma Buss AB* och *Strömma Turism & Sjöfart AB* hävdar nödvändigheten av att sightseeingbussarna kan vända vid Stallgatan samt att befintliga byggnader rivs. *Svenska Turistföreningen* vill att byggnaderna ska utformas i "retro"-stil samt att träd ska planteras på vardera sidan av Nationalmuseum.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Kajens utbyggnad

Strömkajen är främst en brukskaj för skärgårdens båttrafik och därför är en upprustning av kajen nödvändig för hamnverksamhetens behov och folkströmmarna till och från Skeppsholmen. Att bygga ut kajen två meter i Norrströms är inte önskvärt men vägs upp av de förbättringar som kan genomföras. Att behandla kajens återuppbyggnad som ett restaureringsobjekt bedöms inte vara realistisk på grund av den stora kostnaden, tidsåtgången och kravet på båttrafikens tillgång till kajen under vår sommar och höst. Frågan har avhandlats i detaljplan 2008-04608-54, laga kraft den 8 januari 2009.

Nya byggnader och kajen markbeläggning

Kontoret anser att utformningen och placering av byggnaderna är mycket medvetet och ambitiöst utformade och kommer att bli ett positivt tillskott. Utformningen av kajens markbeläggning styrs i hög grad av kraven på god tillgänglighet med krav på släta hållar och skillnader i material för att tydliggöra gränser och stråk. Förslaget följer stadens riktlinjer "Stockholm - en stad för alla" men anpassningar har gjorts vad gäller kontrastmarkeringar och möbleringar för att tillgodose kulturvärdena.

Trafik

Blasieholmen ligger i ett centralt läge i staden med många publikdragande verksamheter vilket gör trafiken Stallgatan och Blasieholmshamnen ansträngd. Det är idag inte tillåtet med vänstersväng vid Stallgatan. Anledningen är att Trafikkontoret har bedömt det som trafikfarligt då det är mycket folk som går över övergångstället, cyklar som passerar förutom biltrafiken. Bussar kommer även fortsättningsvis vara hänvi-

sade att fortsätta Stallgatan österut. Krav på en mer detaljerad redovisning av föreslagna trafikutformning kan inte tillgodoses i detaljplanen men kommer att kunna redovisas vid ett genomförande av Strömkajens och Stallgatans ytor. Statens fastighetsverk krav ersättning av handikapplatser till Nationalmuseums entré placering behöver inte styras av detaljplanen utan hanteras av Trafikkontoret.

Bilagor:

Plankarta

Planbeskrivning

Genomförandebeskrivning

Gestaltningssprogram

Utställningsutlåtande

Samrådsredogörelse

RESERVATIONER M.M.

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller (MP) enligt följande.

Givetvis ska planer av principiell betydelse antas av kommunfullmäktige.

Strömkajens mycket välexponerade läge i stadsrummet samt högt frekventerade stråk av både Stockholmare och framför allt turister borde egentligen motivera att man betraktar kajens återuppbyggande som ett restaureringsobjekt trots den ökade kostnaden samt tidsåtgången detta kommer att innebära. Likadant är det med markbeläggningen som bör utformas med hänsyn till kulturmiljön i första hand.

Miljöpartiet godkänner de nya byggnadernas utformning, men ser vissa problem med breddningen av kajen.